

Nr 311.

Av herr **Welin**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 76, angående tillfällig höjning av postavgifterna.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 76 föreslås vissa tillfälliga höjningar av postavgifterna, nämligen för lokalbrev, för annat inrikes brev, för brevkort, för postanvisning eller postförskott samt för paket, på sätt som framgår av propositionen. Avsikten med denna höjning är framförallt den, att man vill ha medel att möta en befarad minskning i vissa inkomster, som stå i samband med de nuvarande krigstidsförhållandena.

Mot den föreslagna höjningen, åtminstone i sin helhet, torde flera skäl kunna anföras, av vilka det främsta torde vara det, att postverket allt hittills haft så goda, för att icke säga lysande affärer, att det torde vara skäl uti att för en höjning av postavgifterna till den omfattning, som nu föreslås, avvakta en tidpunkt, då en sådan höjning verkligen visar sig vara nödvändig. Det är dessutom mindre tilltalande, att staten på en rörelse, varpå den tagit monopol, söker bereda sig inkomster, som icke äro för denna rörelses bedrivande oomtvistligt erforderliga. Härtill kommer ett rent praktiskt skäl, nämligen att tvänne av de föreslagna portosatserna, och därtill just de viktigaste, (7 öre för lokalbrev, vars vikt icke överstiger 20 gram, och för brevkort samt 12 öre för vanliga inrikes brev, vars vikt icke överstiger 20 gram), genom sina ojämba belopp komma att vålla mycket besvär både för allmänhet och postpersonal. Som bekant, är det mycket ont om växelmynt, särskilt ute på landsbygden, dit de nypräglade järnmynten ännu icke kommit i erforderlig mängd. När man har det så bra ställt, som man nu har det med alla portobeloppen slutande på 5 eller 10 öre, bör man icke utan mycket tvingande skäl frångå denna anordning.

De olika skäl, som kunna antagas emot höjningen av portosatserna, äro också så pass starka, att de föranlett tvänne reservationer i generalpoststyrelsen och en sådan i statsrådet.

Emellertid är det möjligt, att läget fordrar någon höjning, och vågar jag därför icke helt avstyrka Kungl. Maj:ts förslag. Jag vill sålunda giva min anslutning till de höjningar, som föreslagits beträffande avgifterna för postanvisning eller postförskott samt för paket. Postanvisningar och postförskott förekomma icke i större utsträckning, än att den lilla höjning det är fråga om, nämligen 5 öre för varje portosats, kan låta försvara sig. Och beträffande postpaket är det billigt, att en höjning sker, för att avgiften för deras befordran blir något så när likställd med avgiften för paket, som befordras med järnväg.

För att postverket emellertid må erhålla något större inkomster för befordran av vanliga brev, men för att man samtidigt må kunna undvika portoförhöjningen till de obekväma beloppen 7 och 12 öre, tillåter jag mig föreslå, att man i stället nedsätter vissa av de viktsatser, som nu äro gällande. Som bekant får vikten av ett brev, som befordras mot enkelt porto, icke överstiga 20 gram. Denna vikt kunde utan olägenhet nedsättas till 15 gram. Denna viktsats var också gällande ända till 1906, då den höjdes samtidigt, som vikten för brev som skulle gå i världsposttrafiken höjdes till 20 gram.

Innan denna höjning hos oss företogs, hade i riksdagen upprepade motioner väckts om densamma, men den hade alltid strandat på huvudsakligen det skälet, att det skulle vålla besvär att ha olika vikt på brev inom landet och i världsposttrafiken. Nu kan naturligtvis samma skäl anföras mot en sänkning: olikheten kommer att vålla svårigheter. Dessa svårigheter äro väl emellertid icke så särdeles stora. På de smärre postanstalterna äro de utländska breven mycket få, och på de större postanstalterna lär man sig nog att i samma mån vara uppmärksam på skillnaden i viktsatser som talrikheten av utländska brev är stor. I alla händelser måste det vara ofantligt mycket svårare med den ständiga växlingen för de ojämnas beloppens skull.

De flesta länder ha visserligen lika viktsatser för in- och utländska brev, men, såsom framgår av bil. 1 till Kungl. Maj:ts proposition, finnas en del länder, som ha olika viktsatser för in- och utländska brev. Främst bland dessa är England med en inhemsk viktsats av 28,35 gram. Vidare kommer Italien med just 15 gram, Ryssland med 12,8 gram, Schweiz med 250 gram samt Norge, som å orter, där brevbäring icke äger rum, för lokalbrev har 500 gram. När man i dessa länder, framför allt England, Italien och Schweiz, som alla måste ha stor utrikes post, kan reda sig med olika vikt för in- och utländska brev, borde man ock utan större olägenhet kunna göra det hos oss.

En viktsats om 15 gram torde vara fullt tillräcklig för vanliga brev. I Frankrike ligger, enligt generalpoststyrelsens uppgift, medelvikten för vanliga brev under 10 gram. Sålunda behöfde icke den stora allmänheten känna nedsättningen besvärande. De, som finge kännas vid denna, vore i främsta rummet dels vissa affärer och dels de, som använde tjockare och dyrbara papper och kuvert. I senare fallet bleve det en lyxskatt.

Tämligen säkert komme icke denna nedsättning i viktsatsen att vålla någon minskning i antalet sända brev. När det 1901 var frågan om höjning från 15 till 20 gram för enkelt brev, anförde generalpoststyrelsen i sitt yrkande: »En höjning av viktsatsen för brev skulle icke komma att, i likhet med sänkning av paket, medföra någon ökning av antalet till postbefordran avlämnade brev.» Naturligtvis komme då icke heller en minskning av viktsatsen att minska antalet brev. Det bleve följaktligen en ökad inkomst för postverket.

Hur stor denna ökning skulle bliva är svårt att säga, men 1907, då höjningen från 15 till 20 gram beslöts, beräknade generalpoststyrelsen, att denna skulle vålla en minskning i inkomsterna av 225,000 kronor.

Under år 1906, vilket legat till grund för generalpoststyrelsens beräkningar, var de inrikes oassurerade brevens antal något över 93 miljoner. Sedan dess har en årlig ökning förekommit, och utgjorde de inrikes brevens antal 1916 över 145 miljoner. Det är en årlig ökning av 5,2 miljoner, och bör brevens antal under 1919 uppgå till omkring 160,6 miljoner. Följaktligen borde postverket genom nedsättningen av viktsatsen från 20 till 15 gram för nästkommande år intjäna omkring 361,000 kronor.

Vidare kunde man sänka den andra viktsatsen för vanliga brev från 125 gram till 75 gram. Denna sänkning borde icke vålla några svårigheter, men skulle i alla fall bidra till att öka inkomsterna.

En nedsättning av viktsatsen i stället för en höjning av portot medför den fördelen, att man utan olägenhet kan bibehålla detta system, så länge en ökad inkomst erfordras.

Vad till sist brevkorten angår, vore det bäst, att ingen ändring med hänsyn till dessa förekomme, bland annat ur den synpunkten, som här ovan framhållits, att en höjning för det enkla brevkortet från 5 till 7 öre skulle vålla en hel del praktiska svårigheter. Ur viktsynpunkt borde dessutom de nu gällande portosatserna vara tillräckliga.

Höjningen av postverkets inkomster med den inskränkning i Kungl. Maj:ts förslag, som jag här tagit mig friheten föreslå, torde bliva ungefär följande:

Vanliga inrikes brev och brev (av mig beräknat)...	kronor	370,000:—
Postanvisningar och postförskott (beräknat av generalpoststyrelsen)	»	574,500:—
Paket (d:o)	»	1,373,800:—
	Summa kronor	2,318,300:—
Avdrag för tjänsteförsändelser med 10 %	»	231,830:—
	Merinkomst för statsverket kronor	2,086,470:—

Denna merinkomst går visserligen icke upp till de 5—6 miljoner, som i Kungl. Maj:ts förslag avsetts. Men så är det ju heller icke till fullo ådagalagt, att alla dessa miljoner erfordras.

Med anledning av vad sålunda anförts tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen ville besluta
dels att avgifterna för inrikes brev, brevkort, postanvisning och postförskott skola för tiden 1 april 1918 —1 april 1920 utgöra:

för lokalbrev:

om brevets vikt icke överstiger 15 gram	5 öre
» vikten överstiger 15 men icke 75 gram ...	10 »
» » » 75 » » 250 » ...	15 »

för annat inrikes brev:

om brevets vikt icke överstiger 15 gram	10 öre
» vikten överstiger 15 men icke 75 gram ...	20 »
» » » 75 » » 250 » ...	30 »

för brevkort, jämväl lokalbrevkort:

enkelt brevkort	5 öre
dubbelt »	10 »

för postanvisning eller postförskott:

— — — — — del därav.

Stockholm den 22 februari 1918.

S. Welin.